

Jupinaa – jälleen

Syksy on saapunut ja on aika jättää keveät kesämietteet taakse. Suuntaamme taas kohti vakavampia asioita ja ongelmia, ainakin vähäksi aikaa. Sitten tulee joulukuinen ja kohta on taas kevät!

Mutta asiaan.

On taas paljon juttuja, jotka ovat jääneet kaivertamaan jonnekin aivojen poimuihin. Eräs ongelma on tuo kaste. Tarkoitan siis kirkollista toimitusta, jossa yleensä pikku ihminen on kaiken keskipiste. Tämä tarkoittamani ongelma ei ole vain ristikkovihjeissä vaan esiintyy erittäin yleisesti myös lehdisissä. Eli: kasteessa lapsi otetaan seurakunnan yhteyteen ja siinä ohessa yleensä annetaan hänelle myös nimi! Kaste siis ei tarkoita (vain) nimenantoa.

Toinen, huomattavasti suurempi ongelma ovat monikossa käytetyt sanat, joilla on vain yksikkömuoto. Esimerkiksi vihje metallit ja vastaus raudat. On olemassa vain yksi rauta-niminen metalli eikä sitä voi suoraan muuttaa monikoksi. Olen myös törmännyt vihjeeseen paronit ja herttuat, jonka vastauksena oli aatelit. Aateli (tai aa-

telisto) on sana, joka sisältää kaikki arvonimet ruhtinaita myöten eikä sitä voi käyttää monikossa.

Tuoni tai tuonela (mana tai manala) on käsittääkseni yksi ainoa mytologiassa esiintyvä paikka, jota ei pitäisi monikossa käyttää. Vai onko joka uskonto-kunnalla oma manalansa? Kertokaa, jos tiedätte.

Ja sitten jotain ihan muuta. Joku yritteliäs laatija laittoi ristikkoonsa vihjeeksi ainesosa ja vastaukseksi taikina. En ole kummoinen leipuri mutta minusta taikina on useamman ainesosan summa. Hiukan sama juttu kuin taannoin kun joku ehdotti aamiaiseksi yhtä muroa! Eipä silti, takavuosina eräs huippumalli pudotti raskauskilonsa nauttimalla päivän aikana vettä ja kuusi rusinaa, ei muuta. (Hiukan kevennystä jupinaan...)

Vielä yksi hännänhuipuksi: luin taannoin espanjaa työväenopistossa (tai mikä lie nykyisin) ja siellä painotettiin sanojen sukua, varsinkin maskuliinia ja feminiiniä. Ristikoissamme esiintyy usein sana latino, joka on aina miespuolinen henkilö espanjan kielessä. Jos vihje siis on Shakira tai Jennifer Lopez, sanan pitää olla latina, koska henkilö on naispuolinen.

Tässäpä jupinat tällä kertaa, hyvää syksyä!

Riitta Rustari
riitta.rustari@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoihmisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi